

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Lhůta pro stanovení daně - 10 let a dost, nebo ne?

Jednou z věcí, kterou v rámci daňového řízení (zejména pak u probíhajících daňových kontrol) zkoumáme v praxi jako první, je otázka běhu lhůty pro stanovení daně. Nutno říci, že v poslední době se zdá, jako by si správce daně s tímto institutem vůbec nelámal hlavu. Přitom platí, že po uplynutí lhůty pro stanovení daně nelze daň stanovit, natož pak vybrat.

Nadto v souladu s konstantní judikaturou Ústavního soudu, pokud uplyne prekluzivní lhůta uvedená v § 148 daňového řádu[1], aniž v ní byla daň pravomocně vyměřena či doměřena, právo státu daň vyměřit či doměřit zaniká; k zániku tohoto práva se pak přihlíží z úřední povinnosti nejen v řízení daňovém, ale též v rámci soudního přezkumu rozhodnutí v řízení před správními soudy. Jaká jsou tedy pravidla pro počítání běhu lhůty pro stanovení daně[2]?

Podle § 148 odst. 1 daňového řádu *nelze daň stanovit po uplynutí lhůty pro stanovení daně, která činí 3 roky. Lhůta pro stanovení daně počne běžet dnem, v němž uplynula lhůta pro podání řádného daňového tvrzení, nebo v němž se stala daň splatnou, aniž by zde byla současně povinnost podat řádné daňové tvrzení.* Přestože se na první pohled jedná o jednoduché pravidlo, samozřejmě přichází na řadu i „ale“ v podobě dalších odstavců citovaného ustanovení.

Běh lhůty pro stanovení daně je totiž možné tzv. přerušit, či zastavit až do maximální délky lhůty pro stanovení daně, která v souladu s § 148 odst. 5 daňového řádu činí 10 let. Nicméně ani dosažení 10 let nemusí znamenat definitivní zánik práva daň stanovit. Daňový řád totiž pamatuje i na situace, kdy je možné vyměřit, popř. doměřit, daň po uplynutí prekluzivní lhůty, a to i té 10leté. Právě situace umožňující přerušování, stavění či obnovení běhu lhůty pro stanovení daně vyvolávají mnohé nejasnosti, kdy jejich vyřešení je ve většině případů svěřeno do rukou správních soudů.

V poslední době hojně diskutovaným nástrojem způsobujícím stavění běhu lhůty pro stanovení daně je odeslání žádosti o mezinárodní spolupráci při správě daní, kdy lhůta neběží až do dne obdržení odpovědi na tuto žádost nebo do dne odeslání oznámení o ukončení mezinárodní spolupráce při správě daní v dané věci[3]. V recentním rozsudku Nejvyšší správní soud[4] připomněl, že aby mohl mít institut mezinárodního dožádání předpokládané účinky na běh lhůty pro stanovení daně, musí být, stejně jako jakékoliv jiné úkony ovlivňující lhůtu pro stanovení daně, posuzován materiálně. Je-li proto mezinárodní dožádání uskutečněno nedůvodně, nemůže mít účinky stavění lhůty.

Za určitých okolností je učiněné mezinárodní dožádání způsobilé běh lhůty pro stanovení daně též přerušit, vplyne-li z jeho obsahu, že bylo učiněno za účelem prověřování a hodnocení konkrétních uskutečněných zdanitelných plnění[5]. Co do podstaty, rozsahu a obsahu se totiž jedná o prověřování konkrétních daňových povinností, které nelze činit bez vědomí daňového subjektu, ale pouze v rámci zahájené daňové kontroly. Došlo-li k formálnímu zahájení daňové kontroly až později, představují mezinárodní dožádání materiální zahájení daňové kontroly; lhůta pro stanovení daně proto běží v souladu s § 148 odst. 3 daňového řádu znovu ode dne, kdy byl tento úkon učiněn.

Samostatnou kategorií je pak možnost běh lhůty pro stanovení daně obnovit. Dle § 148 odst. 6 daňového řádu lze daň stanovit do konce druhého roku následujícího po roce, v němž nabylo právní

moci rozhodnutí soudu o spáchání daňového trestného činu, jež bylo vydáno v důsledku tohoto jednání. Je přitom lhostejné, zda již 10letá lhůta pro stanovení daně uplynula. Tímto se lhůta pro stanovení daně vrací do své nalézací roviny a správce daně může, resp. musí činit veškeré kroky, které mu daňový řád pro účely splnění cíle správy daní nabízí, tj. daň správně zjistit a stanovit^[6], v již omezeném časovém rozsahu.

Je zjevné, že běhu lhůty pro stanovení daně je třeba věnovat v případě úkonů správce daně směřujících k vyměření, resp. doměření daňové povinnosti zvýšenou pozornost a nespoléhat se, že správce daně postupuje vždy v souladu se zákonem. I zde totiž platí zásada „*vigilantibus iura scripta sunt*“ („Právo náleží bdělým“).

Mgr. Hana Krejčíková,
advokátka / Senior Associate

Rödl & Partner

Rödl & Partner

Platněřská 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 236 163 111
e-mail: hana.krejcikova@roedl.com

[1] Zákon č. [280/2009](#) Sb., daňový řád, v platném znění

[2] Pro zjednodušení se článek zabývá během lhůty pro stanovení daně pouze z pohledu daňového řádu. Okolnosti ovlivňující běh lhůty pro stanovení daně však obsahují i další zákony upravující správu daní, např. zákon č. [586/1992](#) Sb., o daních z příjmů.

[3] § 148 odst. 4 písm. f) daňového řádu

[4] Rozsudek NSS č. j. 4 Afs 261/2023 - 48 ze dne 30.05.2024

[5] Rozsudek NSS č. j. 6 Afs 59/2023 - 56 ze dne 21.09.2023

[6] § 1 odst. 2 daňového řádu

Další články:

- [Nový daňový režim ESOP v České republice od roku 2026. Posun k ekonomické realitě a mezinárodním standardům?](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [SCHEJBAL& PARTNERS stáli u získání jedné z prvních licencí dle MiCA v ČR](#)
- [Mezinárodní dožádání a lhůta pro stanovení daně: kritéria účelnosti, věcnosti a včasnosti v judikatuře](#)
- [Prověřování zahraničních investic a kybernetická regulace: řízená služba jako nová transakční proměnná](#)
- [Nová úprava kvalifikovaných zaměstnaneckých opcí](#)
- [Silná koruna: jaké dopady má posilující koruna na české firmy](#)
- [Novinky z české a evropské regulace finančních institucí za měsíc únor 2026](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Aktuální judikatura k holdingovým strukturám](#)
- [Exkluzivita má svou cenu. NSS se vyjádřil k nájemnému mezi spojenými osobami](#)